

XLIX. PHẨM THUYỀN ĐẰNG DỤ

01

Phật bảo:

- Thiện Hiện! Thí như ngoài biển khơi thuyền bị phá vỡ, những người trong thuyền nếu không với được gỗ, đồ vật, phao, tấm ván, thân chết làm vật nương tựa, thì chắc bị chết chìm, không vào bờ được. Nếu với được gỗ, đồ vật, phao, tấm ván, thân chết làm vật nương tựa, thì nên biết chắc chắn họ không bị chết chìm trong biển cả và được yên ổn vào bờ, không bị tổn thương, hưởng các sự vui vẻ. Như vậy, Thiện Hiện! Các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa, tuy đối với Đại thừa chỉ thành tựu một phần nhỏ về lòng tin, cung kính, mong muốn, ưa thích, nhưng nếu không ghi chép, thọ trì, đọc tụng, tư duy, tu tập, vì người diễn nói Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa làm chỗ nương tựa, thì nên biết các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa như thế, giữa đường bị suy bại, không chứng được Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, rơi vào Thanh văn hoặc Độc giác địa. Các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa tuy đối với Đại thừa thành tựu viên mãn lòng tin cung kính, mong muốn, ưa thích, hoặc ghi chép, thọ trì, đọc tụng, tu tập, tư duy, vì người diễn nói Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa làm chỗ nương tựa, nên biết các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa như thế chắc chắn giữa đường không rơi vào Thanh văn hoặc Độc giác địa, quyết định chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Như người muốn qua đồng hoang hiểm ác, nếu không mang theo lương thực binh khí thì không đến được cõi nước an lạc, giữa đường gặp khổ mất mạng. Như vậy, Thiện Hiện! Các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa, tuy đối với Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có tin, có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có thắng ý lạc, có muốn thắng giải, có xả tinh tấn. Nếu không nhiếp thọ Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa và các công đức khác thì nên biết các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa như thế, giữa đường suy bại, không chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, rơi vào Thanh văn hoặc Độc giác địa.

Thiện Hiện nên biết: Như người muốn qua đồng hoang hiểm ác, nếu thường mang theo lương thực binh khí vật dùng thì sẽ đến được cõi nước an vui, chắc chắn giữa đường không gặp khổ bỏ mạng. Như vậy, Thiện Hiện! Các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa đối với Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có tin, có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có thắng ý lạc, có muốn thắng giải, có xả tinh tấn, lại thường hộ trì Bát-nhã ba-

la-mật-đa sâu xa và các công đức khác. Nên biết các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa như thế, giữa đường chắc chắn không bị suy bại, thối lui, vượt khỏi Thanh văn địa và Độc giác địa, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Thí như người nam hoặc người nữ... đem bình đất còn sống đến sông, hoặc ao, hoặc giếng, hoặc suối, hoặc nương lấy nước. Nên biết bình này mau rã. Vì sao? Vì bình này chưa nung chín, không đựng nước được, chắc chắn trở lại như đất. Như vậy, Thiện Hiện! Các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa, tuy đối với Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có tin, có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có thắng ý lạc, có muốn thắng giải, có xả tinh tấn, nhưng không có phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hộ trì thì xa lìa Bát-nhã, tịnh lự, tinh tấn, an nhẫn, tịnh giới, bố thí Ba-la-mật-đa. Cũng lại xa lìa pháp nội Không (Không của các pháp nội tại), ngoại Không (Không của các pháp ngoại tại), nội ngoại Không (Không của các pháp nội ngoại tại), Không Không (Không của Không), Đại Không (Không lớn), thắng nghĩa Không (Không của chân lý cứu cánh), hữu vi Không (Không của các pháp hữu vi), vô vi Không (Không của các pháp vô vi), tất cánh Không (Không tối hậu 'rốt ráo'), vô tế Không (Không không biên tế), tán vô tán Không (Không của sự không phân tán), bản tính Không (Không của bản tính 'tự nhiên tính'), tự cộng tướng Không (Không của tự cộng tướng), nhất thiết pháp Không (Không của vạn hữu), bất khả đắc Không (Không của cái bất khả đắc), vô tính Không (Không của vô thể 'cái không tồn tại'), tự tính Không (Không của tự tính), vô tính tự tính Không (Không của vô thể của tự tính 'tự tính của cái không tồn tại'). Cũng lại xa lìa chơn như, pháp giới, pháp tánh, tánh chẳng hư vọng, tánh chẳng đổi khác, tánh bình đẳng, tánh ly sanh, pháp định, pháp trụ, thật tế, cảnh giới hư không, cảnh giới bất tư nghì. Cũng lại xa lìa Thánh đế khổ, tập, diệt, đạo. Cũng lại xa lìa bốn tịnh lự, bốn vô lượng, bốn định vô sắc. Cũng lại xa lìa tám giải thoát, tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ. Cũng lại xa lìa bốn niệm trụ, bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo. Cũng lại xa lìa pháp môn giải thoát không, vô tướng, vô nguyện. Cũng lại xa lìa thập địa Bồ-tát. Cũng lại xa lìa năm loại mắt, sáu phép thần thông. Cũng lại xa lìa mười lực của Phật, bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng. Cũng lại xa lìa pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả. Cũng lại xa lìa môn Đà-la-ni, môn Tam-ma-địa. Cũng lại xa lìa thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi

Phật. Cũng lại xa lìa trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng. Nên biết các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa như thế, giữa đường bị suy bại không chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, rơi vào Thanh văn địa hoặc Độc giác địa.

Thiện Hiện nên biết: Thí như người nam tử hoặc người nữ đem bình đã nung chín đến sông, hoặc ao, hoặc giếng, hoặc suối, hoặc nương lấy nước. Nên biết bình này chắc chắn không rã. Vì sao? Vì bình này nung chín kỹ, đựng nước được, rất bền chắc. Như vậy, Thiện Hiện! Có các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa, nếu đối với Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có tin, có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có thắng ý lạc, có muốn thắng giải, có xả tinh tấn. Lại thường dùng phương tiện thiện xảo nhiếp thọ Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa thì không xa lìa Bát-nhã, tịnh lự, tinh tấn, an nhẫn, tịnh giới, bố thí Ba-la-mật-đa. Như vậy, cho đến không xa lìa trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng. Do đó nên thường được chư Phật và chúng Đại Bồ-tát nhiếp thọ hộ niệm. Nên biết các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa như thế, giữa đường chắc chắn không bị suy bại thối lui, vượt khỏi Thanh văn địa và Độc giác địa, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Thí như người buôn không có trí lanh lợi, thuyền còn ở trên bờ biển, sửa chữa thiết bị chưa xong, liền đem của vật chất lên thuyền, đẩy thuyền xuống nước, và cho khởi hành. Nên biết thuyền này giữa đường bị hư chìm, người thuyền của cải đều bị tản mát khắp nơi. Người buôn không có trí lanh lợi như thế làm mất thân mạng và nhiều của cải.

Như vậy, Thiện Hiện! Có các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa, tuy đối với Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có tin, có nhẫn, có tâm thanh tịnh, có thắng ý lạc, có muốn thắng giải, có xả tinh tấn, nhưng không có phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hộ trì nên xa lìa Bát-nhã, tịnh lự, tinh tấn, an nhẫn, tịnh giới, bố thí Ba-la-mật-đa. Như vậy, cho đến xa lìa trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng. Nên biết các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa như thế, giữa đường suy bại, mất cả thân mạng và nhiều của báu. Chết thân mạng là rơi vào Thanh văn hoặc Độc giác địa. Mất của báu là mất Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Thiện Hiện nên biết: Thí như người buôn có trí lanh lợi, thuyền còn ở trên bờ, trước tiên phải sửa chữa xong rồi, biết không còn bị hư hỏng, mới đẩy xuống nước, sau đó đem của cải để lên thuyền mà đi.

Nên biết thuyên này chắc chắn không bị hư chìm, đưa người và của an toàn đến nơi.

Như vậy, Thiện Hiện! Có các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa, nếu đối với Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có tin, có nhãn, có tâm thanh tịnh, có thắng ý lạc, có muốn thắng giải, có xả tinh tấn. Lại có phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hộ trì nên không xa lìa Bát-nhã, tịnh lự, tinh tấn, an nhẫn, tịnh giới, bố thí Ba-la-mật-đa; cho đến không xa lìa trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng. Do đó nên thường được chư Phật và chúng Đại Bồ-tát nhiếp thọ hộ niệm. Nên biết các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa như thế, giữa đường chắc chắn không bị suy bại thối lui, vượt khỏi Thanh văn địa và Độc giác địa, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Lại nữa, Thiện Hiện! Thí như người có một trăm hai mươi tuổi, già cả suy yếu lại thêm nhiều bệnh. Đó là bệnh gió, bệnh nóng, bệnh đàm, hoặc cả ba bệnh. Ý ông thế nào? Người bệnh già này từ giường nằm tự đứng dậy được không?

Thiện Hiện thưa:

- Bạch Thế Tôn! Không! Bạch Thiện Thệ! Không!

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Người này nếu được nâng đỡ đứng dậy cũng không đủ sức đi một Câu-lô-xá, hai Câu-lô-xá, ba Câu-lô-xá. Vì sao? Vì quá già bệnh. Như vậy, Thiện Hiện! Có các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa, tuy đối với Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có tin, có nhãn, có tâm thanh tịnh, có thắng ý lạc, có muốn thắng giải, có xả tinh tấn, nhưng không có phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa, nên xa lìa Bát-nhã, tịnh lự, tinh tấn, an nhẫn, tịnh giới, bố thí Ba-la-mật-đa. Như vậy, cho đến xa lìa trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng. Nên biết các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa như thế, giữa đường suy bại, không chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề, rơi vào Thanh văn hoặc Độc giác. Vì sao? Vì không có phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hộ trì nên lìa các công đức, chư Phật, Bồ-tát không hộ niệm.

Thiện Hiện: Thí như có người một trăm hai mươi tuổi, già cả suy yếu, lại thêm nhiều bệnh, đó là bệnh gió, nóng, đàm, hoặc cả ba bệnh. Người già bệnh này muốn từ giường đứng dậy đi đến nơi khác nhưng tự gượng không được. Có hai người mạnh mẽ hai bên nách, nâng từ từ dậy và nói: Không có việc gì khó cả, cụ muốn đi đâu hai chúng tôi sẽ đưa tận đến nơi được an ổn không bị tổn thương.

Như vậy, Thiện Hiện! Có các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa tuy đối với Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề có tin, có nhãn, có tâm thanh tịnh, có thắng ý lạc, có muốn thắng giải, có xả tinh tấn. Lại có phương tiện thiện xảo Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hộ trì nên không xa lìa Bát-nhã, tịnh lự, tinh tấn, an nhãn, tịnh giới, bố thí Ba-la-mật-đa. Như vậy, cho đến không xa lìa trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng. Nên biết các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa như thế, giữa đường chắc chắn không bị suy bại thối lui, vượt khỏi Thanh văn địa và Độc giác địa, thành thực hữu tình, nghiêm tịnh cõi Phật, mau chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề. Vì sao? Vì không có phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hộ trì nên đủ các công đức và được chư Phật, Bồ-tát cùng hộ niệm.

Cụ thọ Thiện Hiện thưa Phật:

- Bạch Thế Tôn! Vì sao các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa, do không có phương tiện thiện xảo của Bát-nhã ba-la-mật-đa sâu xa hộ trì nên lìa các công đức, rơi vào Thanh văn địa và Độc giác địa, không chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề?

Phật dạy:

- Thiện Hiện! Hay thay! Hay thay! Ông vì làm lợi lạc cho các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa nên hỏi việc như thế. Ông hãy lắng nghe, ta sẽ vì ông mà nói.

Thiện Hiện nên biết: Có các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa, từ sơ phát tâm chấp ngã, ngã sở tu hành bố thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa. Các thiện nam, thiện nữ... này khi tu bố thí suy nghĩ như vậy: Ta thường hành bố thí, ta bố thí vật này, người kia nhận vật ta bố thí. Khi tu tịnh giới suy nghĩ như vậy: Ta thường trì giới, ta trì giới này, ta đủ giới này. Khi tu an nhãn, suy nghĩ như vậy: Ta thường tu nhãn, ta nhãn vì người kia, ta đủ nhãn này. Khi tu tinh tấn, suy nghĩ như vậy: Ta thường tinh tấn, ta vì đây tinh tấn, ta đủ tinh tấn này. Khi tu tịnh lự, suy nghĩ như vậy: Ta thường tu định, ta vì đây tu định, ta đủ định này. Khi tu Bát-nhã, suy nghĩ như vậy: Ta thường có tuệ, ta vì đây tu tuệ, ta đủ tuệ này.

Lại nữa, Thiện Hiện! Các thiện nam, thiện nữ... này khi bố thí chấp có bố thí này, chấp do bố thí này, chấp bố thí là ngã sở. Khi tu tịnh giới, chấp có tịnh giới này, chấp do tịnh giới này, chấp tịnh giới là ngã sở. Khi tu an nhãn, chấp có an nhãn này, chấp do an nhãn này, chấp an nhãn là ngã sở. Khi tu tinh tấn, chấp có tinh tấn này, chấp do tinh tấn này, chấp tinh tấn là ngã sở. Khi tu tịnh lự, chấp có tịnh lự này, chấp do tịnh lự này, chấp tịnh lự là ngã sở. Khi tu Bát-nhã, chấp

có Bát-nhã này, chấp do Bát-nhã này, chấp Bát-nhã là ngã sở. Các thiện nam, thiện nữ... này chấp ngã, ngã sở luôn đeo theo, nên việc làm bố thí cho đến Bát-nhã Ba-la-mật-đa chỉ làm cho tăng trưởng sanh tử, không thể giải thoát các khổ về sanh. Vì sao? Vì trong bố thí Ba-la-mật-đa không phân biệt như thế không thể phát khởi chấp này, cho đến trong Bát-nhã ba-la-mật-đa cũng không phân biệt như thế, không thể phát khởi chấp này. Vì sao? Vì xa lìa bờ bên này, bên kia là tướng bố thí Ba-la-mật-đa, cho đến là tướng Bát-nhã Ba-la-mật-đa.

Thiện Hiện nên biết: Các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa này không biết tướng bờ bên này bờ bên kia nên không thể lãnh thọ trì bố thí, tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa; cho đến không thể nhiếp thọ trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng. Do đó nên các thiện nam, thiện nữ... trụ Bồ-tát thừa này rơi vào Thanh văn địa hoặc Độc giác địa, không chứng Vô thượng Chánh đẳng Bồ-đề.

Quyển thứ 444

HẾT